

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
2 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

A1. α) Σύμφωνα με το κείμενο Α', πολλά προβλήματα του σύγχρονου ανθρώπου σχετίζονται με τις διατροφικές του συνήθειες. Ένα από αυτά είναι η στρέψη του σε ανθυγιεινές τροφές, που αντικαθιστούν τις υγιεινότερες τροφές που μέχρι τώρα επιλέγονταν. Για παράδειγμα, η μεσογειακή διατροφή δεν αποτελεί πλέον επιλογή του σύγχρονου ανθρώπου, γιατί αυτός προτιμά πολύ πιο παχυντικά φαγητά. Επίσης, ένα ακόμη πρόβλημα που δημιουργείται είναι η άνιση κατανομή των τροφίμων, καθώς στον Δυτικό κόσμο διατίθενται μεγάλες ποσότητες φαγητού στους ανθρώπους, που, μάλιστα, πολλές φορές δεν καταναλώνονται καν, αλλά καταλήγουν στις χωματερές, τη στιγμή που οι συνάνθρωποι τους στον αναπτυσσόμενο κόσμο δεν διαθέτουν βασικά για την επιβίωσή τους διατροφικά αγαθά και πεθαίνουν από την πείνα.

A1. β) Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου, ο συντάκτης καταφεύγει στην επίκληση στο συναίσθημα, για να πείσει τον αναγνώστη. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιεί τα εξής μέσα πειθούς:

- 1) **Μεταφορικές εκφράσεις** (να κρατήσουμε «γεμάτο το πιάτο» για τις επόμενες γενιές, μαγική συνταγή, στήριξε το έργο μας).
- 2) **Ρηματικά πρόσωπα: χρήση α' πληθυντικού προσώπου** (κληρονομούμε, δανειζόμαστε, κρατήσουμε, εξασφαλίσουμε).
- 3) **Σημεία στίξης: Χρήση εισαγωγικών** («Δεν κληρονομούμε ... από τα παιδιά μας» / μεταφέρεται αυτούσια παροιμία, «μαγειρέψουμε», «γεμάτο το πιάτο» / μεταφορική χρήση του λόγου), **χρήση θαυμαστικού** (...κάνουν τη διαφορά!, ...τελευταία μπουκιά!, ... και τον πλανήτη μας! / οικειότητα, ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα και προσπάθεια ευαισθητοποίησης του αναγνωστικού κοινού).

2^η δραστηριότητα

A2. α) Η δομή της πρώτης παραγράφου του κειμένου είναι η εξής:

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: «Η τροφή μας ...περιβάλλον».

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ / ΣΧΟΛΙΑ: «Για κάθε μπουκιά ... ενέργεια».

ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ: «Τελικά... υγιείς».

A2. β) θέτουμε = βάζουμε

ενημερώνοντας = πληροφορώντας

επιχειρεί = προσπαθεί

3^η δραστηριότητα

A3.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: ομιλία σε μαθητικό συνέδριο

Ύφος: επίσημο, **απαραίτητα** κάποια στοιχεία οικειότητας.

Ρηματικά πρόσωπα: όλα τα ρηματικά πρόσωπα, **αλλά κυρίως γ' ενικό – πληθυντικό**

Τρόποι πειθούς: επίκληση στη λογική και, δευτερευόντως, στο συναίσθημα.

Προσφώνηση: Κυρίες και κύριοι,
Αγαπητοί μαθητές – μαθήτριες,

Πρόλογος:

Σας ευχαριστώ πολύ που, από το βήμα αυτό, μου δίνετε την ευκαιρία να αναφερθώ σε ένα μείζον ζήτημα, που μας ενδιαφέρει όλους και σχετίζεται με την καθημερινή μας διατροφή. Η αθρόα προσέλευσή σας στο συνέδριο αυτό δείχνει τη μεγάλη ανάγκη που έχουμε να διοργανώσουμε και να συμμετέχουμε σε παρόμοιες εκδηλώσεις για θέματα που απασχολούν τη σύγχρονη ζωή.

Είναι αλήθεια ότι από τα τρόφιμα που καταναλώνουμε καθημερινά αντλούμε πολύτιμα θρεπτικά συστατικά, που χρειάζεται ο οργανισμός μας, για να αναπτυχθεί. Επομένως, από το φαγητό εξαρτάται η υγεία και η φυσική μας κατάσταση. Αυτό σημαίνει ότι δεν επιτρέπεται να κάνουμε επιπόλαιες διατροφικές επιλογές. Αντιθέτως, οφείλουμε να επιλέγουμε μια ισορροπημένη διατροφή, που να χαρακτηρίζεται από ποικιλία τροφίμων, και να τηρούμε το μέτρο. Ωστόσο, αν παρατηρήσει κανείς τις διατροφικές επιλογές του σύγχρονου ανθρώπου, θα διαπιστώσει ότι κάθε άλλο παρά προσεγμένες είναι, αφού όλο και περισσότερο επιλέγονται ανθυγιεινές τροφές. Στην παρούσα ομιλία, λοιπόν, θα σας παρουσιάσω τους λόγους για τους οποίους θεωρώ ότι πρέπει να αλλάξουμε τις διατροφικές μας συνήθειες, ώστε να προστατεύσουμε τόσο τον εαυτό μας όσο και το περιβάλλον.

Λόγοι για τους οποίους ο σύγχρονος άνθρωπος πρέπει να αλλάξει διατροφικές συνήθειες

Για τον άνθρωπο:

- Η λελογισμένη κατανάλωση φαγητού δεν επιβαρύνει τον οργανισμό. Αντιθέτως, δίνει ενέργεια στον άνθρωπο, που δύναται έτσι να αντεπεξέλθει στις καθημερινές του δραστηριότητες επαρκώς. Αντιθέτως, η πρόσληψη μεγάλων ποσοτήτων ανθυγιεινών τροφών αυξάνει το σωματικό βάρος του ανθρώπου και του δημιουργεί σοβαρά καρδιαγγειακά και αναπνευστικά προβλήματα, αίσθημα κούρασης και καταπόνησης.
- Οι επιπόλαιες διατροφικές επιλογές οδηγούν σε σπατάλη τροφίμων. Οι οικογένειες προετοιμάζουν φαγητό που, εντέλει, δεν καταναλώνεται, με αποτέλεσμα να επιβαρύνονται με περιττά έξοδα και να πετούν τρόφιμα, με τα οποία θα μπορούσαν

να τραφούν φτωχότεροι άνθρωποι, που το έχουν ανάγκη. Μάλιστα, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται άνιση κατανομή τροφίμων στον πλανήτη. Οι κάτοικοι των πλούσιων Δυτικών χωρών απολαμβάνουν πληθώρα τροφίμων, τη στιγμή που οι αναπτυσσόμενοι λαοί υποσιτίζονται και πεθαίνουν από την πείνα.

- Η αλόγιστη σπατάλη τροφίμων δημιουργεί αίσθημα απληστίας στον σύγχρονο άνθρωπο, που οδηγείται έτσι σε καταναλωτική φρενίτιδα. Αυτή η υλιστική στάση ζωής επηρεάζει και άλλους τομείς της καθημερινότητάς του, όπως είναι η ένδυση και η διασκέδαση, εγκλωβίζοντάς τον σε μια κατάσταση μανίας και εμμονικής αγοράς αγαθών, που τον γεμίζει άγχος και ανασφάλειες.
- Η αλλαγή των διατροφικών συνηθειών, που αποτελεί αποτέλεσμα ξеноμανίας, απομακρύνει τον άνθρωπο από την παράδοση, από τις αυθεντικές ελληνικές συνταγές, που είναι συνυφασμένες με τον τρόπο ζωής και τις αξίες του λαού, και επιφέρει αλλοτρίωση. Για παράδειγμα, η απομάκρυνση από τη λιτή μεσογειακή κουζίνα, που σχετίζεται με ελληνικές αξίες, όπως είναι το μέτρο και η λιτότητα, οδηγεί το άτομο στην επιλογή του αμερικανικού μοντέλου διατροφής, που χαρακτηρίζεται από την υπερβολή και την υπερκατανάλωση. Συνεπώς, ο σύγχρονος άνθρωπος καθίσταται θύμα του μιμητισμού, υποχείριο ξένων διατροφικών συνηθειών και τρόπων ζωής.

Για το περιβάλλον:

- Για την ικανοποίηση των παράλογων διατροφικών απαιτήσεων των πολιτών του Δυτικού κόσμου εξαντλούνται οι φυσικοί πόροι του πλανήτη, η φύση «στενάζει» από την υπέρμετρη εκμετάλλευση που υφίσταται. Μάλιστα, για την επεξεργασία, τη μεταφορά και τη διανομή των τροφίμων δαπανώνται μεγάλες ποσότητες ενέργειας και καυσίμων, γεγονός που προκαλεί σοβαρότατο οικολογικό πρόβλημα. Τέλος, οι συσκευασίες των τροφίμων και τα υπολείμματα των τροφών, όταν δεν ανακυκλώνονται ή όταν δεν επαναχρησιμοποιούνται, επιβαρύνουν το οικοσύστημα ανεπανόρθωτα.
- Η αλόγιστη κατανάλωση τροφών αναγκάζει τους επιστήμονες, για να αντιμετωπίσουν το διατροφικό πρόβλημα και να καλύψουν τις διατροφικές ανάγκες του πλανήτη, να ανακαλύπτουν νέες μεθόδους εντατικοποίησης της παραγωγής, παρεμβαίνοντας στη φυσική ισορροπία. Έτσι, δημιουργούνται γενετικά τροποποιημένα και μεταλλαγμένα τρόφιμα. Οι επιπτώσεις της κατανάλωσης των τροφών αυτών δεν είναι πάντοτε προβλέψιμες και αθώες και, μέχρι να αποδειχθεί το αντίθετο, συχνά θεωρούνται ύποπτες για τη δημιουργία νέων μορφών καρκίνου.

Επίλογος: Ολοκληρώνοντας την πραγμάτευση του θέματος, θα ήθελα, φίλοι και φίλες, να τονίσω ότι σήμερα η υγεία μας κλονίζεται όσο ποτέ άλλοτε και ότι το περιβάλλον απειλείται με ολοκληρωτική καταστροφή. Η εφιαλτική αυτή κατάσταση οφείλεται και στις κακές διατροφικές μας συνήθειες. Αν, λοιπόν, ακολουθήσουμε έναν υγιεινό τρόπο ζωής, τότε θα περιορίσουμε σημαντικά πολλές από τις αιτίες που «αρρωσταίνουν» εμάς και τον πλανήτη μας.

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και ευελπιστώ τα λόγια μου να αποτελέσουν εφελτήριο γόνιμου προβληματισμού.

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η δραστηριότητα

B1. Στο προς εξέταση απόσπασμα παρουσιάζεται ο χαρακτήρας του Γιωργάκη. Συγκεκριμένα, πρόκειται για ένα πολύ αισιόδοξο άτομο, που, παρά την αναπηρία του, δεν παραιτείται και δεν απογοητεύεται ποτέ («Δεν σταματούσε ... να βράζει»). Είναι εξαιρετικά δημιουργικός και έχει πολλή φαντασία, την οποία αναδεικνύει στη ζαχαροπλαστική του («Τι έβαζε ... δεν τα κατάφερναν», «Κάθε πρωί άλλαζε τη βιτρίνα», «Πού έβρισκε ...κι από μία», «Ο Γιωργάκης έριχνε ...οι Τούρκοι»), για αυτό και όλοι αναγνωρίζουν την αξία του («Πάντως η κρέμα ... φιογκάκια του», «Οι ξένοι ... κουταλιά», «Ο Ντελαρισύ ... ζαχαροπλάστη», «Σαν του παιδιού ...πουθενά»). Τέλος, αντιμετωπίζει με συστολή τα θετικά σχόλια που λαμβάνει («Εκείνος τα έχασε ...γίνονται αυτά») και αγαπά πολύ τη δουλειά του, καθώς δεν εγκαταλείπει ποτέ το σημειωματάριο με τις συνταγές του (Κρατούσε ... ευαγγέλιο).

2η δραστηριότητα

B2. α) Τρία χωρία όπου φαίνεται ότι ο αφηγητής είναι παντογνώστης αφηγητής είναι τα εξής:

- «Οι υπάλληλοι ξεφόρτωναν ... εργαστήριο»: ο παντογνώστης αφηγητής γνωρίζει την ταυτόχρονη δράση διαφορετικών προσώπων (υπάλληλοι – Γιωργάκης).
- «Στο κέντρο ... πάστα»: ο παντογνώστης αφηγητής αποδίδει το περιεχόμενο της σκέψης του Γιωργάκη, που στόλιζε τη βιτρίνα του μαγαζιού του.
- «Εκείνος τα έχασε ...γίνονται αυτά»: ο παντογνώστης αφηγητής αποδίδει το περιεχόμενο της σκέψης του Γιωργάκη.

B2. β) «Μια πάστα κάνει τη ζωή πιο γλυκιά...»: Στο συγκεκριμένο χωρίο ο αφηγητής χρησιμοποιεί το εκφραστικό σχήμα της μεταφοράς. Με τη χρήση της συγκεκριμένης μεταφοράς ο αφηγητής δείχνει ότι τα γλυκά κάνουν τη ζωή πιο ευχάριστη, καθώς η κατανάλωσή τους προσφέρει απόλαυση και ευχαρίστηση στα άτομα και τα κάνει να ξεχνούν τις δυσκολίες.

«... μα ο Γιωργάκης το (τεφτέρι) είχε για ευαγγέλιο: Στο συγκεκριμένο χωρίο ο αφηγητής χρησιμοποιεί το εκφραστικό σχήμα της παρομοίωσης. Η χρήση της συγκεκριμένης παρομοίωσης (το τεφτέρι παρομοιάζεται με το ευαγγέλιο) φανερώνει ότι για τον Γιωργάκη το τεφτέρι με τις σημειώσεις του ήταν κάτι πολύ σημαντικό, σχεδόν ιερό, όπως είναι το ευαγγέλιο για τους πιστούς.

3η δραστηριότητα

B3. Ο νεαρός ήρωας του αποσπάσματος φαίνεται να αντιμετωπίζει την τροφή ως μέσο δημιουργικής έκφρασης, προσφοράς και ανάπτυξης σχέσεων. Η στάση αυτή με βρίσκει ιδιαίτερα σύμφωνο, αφού, ειδικά στην Ελλάδα, η τροφή αποτελεί έναν συνηθισμένο τρόπο διασκέδασης, συνυφασμένο με εορταστικές εκδηλώσεις, στο πλαίσιο των οποίων αναπτύσσονται διαπροσωπικές σχέσεις. Συχνά οι Έλληνες βγαίνουν βόλτα με την οικογένεια ή τους φίλους τους για φαγητό και, στις μεγάλες θρησκευτικές γιορτές, οργανώνουν τεράστια τραπέζια με πλούσια εδέσματα. Κατά τη διάρκεια αυτών των

συναθροίσεων συζητούν με τους φίλους ή τους συγγενείς, μοιράζονται σκέψεις και συναισθήματα. Παράλληλα, πολλοί άνθρωποι νιώθουν ότι με τη μαγειρική αναδεικνύουν τη δημιουργική τους ικανότητα, εκτελώντας συνταγές στις οποίες πάντα φροντίζουν να προσθέσουν το προσωπικό τους στίγμα. Έτσι, αξιοποιούν δημιουργικά τον χρόνο τους, ενώ πολλοί ασχολούνται με αυτό επαγγελματικά. Μάλιστα, τα μέλη της οικογένειας που αναλαμβάνουν την προετοιμασία των γευμάτων νιώθουν ότι προσφέρουν στα υπόλοιπα μέλη, καθώς η μέριμνα για την ικανοποίηση των διατροφικών αναγκών των αγαπημένων τους δείχνει τα συναισθήματά τους και, στην περίπτωση των ηλικιωμένων, νοσηματοδοτεί την καθημερινότητά τους. Συνεπώς, πιστεύω ότι η κατανάλωση τροφής, εκτός από ανάγκη, αποτελεί απόλαυση, συνδεδεμένη με ευχάριστες περιστάσεις. Ωστόσο, θα πρέπει να γίνεται με μέτρο, καθώς η κατάχρηση επιφέρει επιβλαβείς συνέπειες στην υγεία του ατόμου.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ - ΑΘΗΝΩΝ